

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-013-02/2014

P/14/061

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/061 – Działalność szpitali samorządowych przekształconych w spółki kapitałowe
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Witold Markiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91143 z 29 maja 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii Spółka z o.o. ¹ , Zagórze k/Warszawy, 05-462 Wiązowna.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Stelmański, Prezes Zarządu ² . (dowód: akta kontroli str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii w latach 2011–2014 (I półrocze).

Podstawą pozytywnej oceny było zapewnienie dostępności pacjentów do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych oraz ciągłości udzielania świadczeń przejętych od zlikwidowanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej⁴ Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży w Zagórz. W okresie objętym kontrolą, MCN utrzymało pełny zakres udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz rehabilitacja lecznicza. Nastąpił wzrost liczby udzielonych hospitalizacji, przy utrzymanym stanie liczbowym łóżek szpitalnych oraz porad specjalistycznych. Spółka przestrzegała warunków określonych w umowach o udzielanie świadczeń zdrowotnych, zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia⁵, w zakresie obsady personelu medycznego oraz wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przekształcenie SP ZOZ w spółkę kapitałową

Opis stanu faktycznego

1.1. Sejmik Województwa Mazowieckiego 27 kwietnia 2009 r. podjął uchwałę⁶ w sprawie utworzenia spółki prawa handlowego: „Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Zagórz. Decyzja została podjęta w związku z koniecznością zmiany formy prawnej funkcjonowania SP ZOZ Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży w Zagórz, wynikającą z trudnej sytuacji ekonomicznej SP ZOZ oraz braku środków finansowych na bieżącą działalność. Umowa Spółki w formie

¹ Dalej także: Spółka lub MCN.

² Stanowisko Prezesa zajmuje od 19 listopada 2012 r. W okresie od 31 lipca 2009 r. do 8 listopada 2012 r. Prezesem Zarządu był Tomasz Pisarek, a od 9 do 18 listopada 2012 r. stanowisko to było nieobsadzone.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej także: SP ZOZ.

⁵ Dalej: NFZ.

⁶ Nr 103/09.

aktu notarialnego została zawarta 31 lipca 2009 r.⁷, a wpisu Spółki do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym dokonano 10 września 2009 r.⁸. Z umowy wynika, że podstawowym celem działalności Spółki jest prowadzenie niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej w zakresie opieki stacjonarnej i specjalistycznej ambulatoryjnej, pomocy doraźnej i transportu sanitarnego, podstawowej opieki zdrowotnej oraz opieki paliatywnej.

Sejmik Województwa Mazowieckiego 18 stycznia 2010 r. podjął uchwałę⁹ w sprawie likwidacji SP ZOZ Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży w Zagórz. Proces likwidacji SP ZOZ trwał od 2 kwietnia 2010 r. do 31 października 2011 r., a działalność leczniczą zakończono 31 stycznia 2011 r. Osobom korzystającym ze świadczeń zdrowotnych w likwidowanym SP ZOZ, zapewniono dalsze nieprzerwane udzielanie świadczeń zdrowotnych w dotychczasowym zakresie przez nowo utworzony Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej¹⁰ Mazowieckie Centrum Neurorehabilitacji i Psychiatrii z siedzibą w Zagórz k/Warszawy¹¹. Zarząd Spółki uchwałą nr 2/2010 z 20 października 2010 r. nadał tej jednostce statut.

NZOZ rozpoczął działalność leczniczą 1 lutego 2011 r.¹², po uzyskaniu wpisu Spółki do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, prowadzonego przez Wojewodę Mazowieckiego¹³, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 13-91, 92-125, 214-219, 220-233, 234-245)

Organizacja i przebieg procesu udzielania świadczeń zdrowotnych zostały określone w regulaminie porządkowym ustalonym przez dyrektora NZOZ, zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Ww. regulamin został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółki 24 stycznia 2011 r.¹⁵. Po wejściu w życie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej¹⁶ sprawy dotyczące sposobu i warunków udzielania świadczeń zdrowotnych nieuregulowane w statucie, zostały określone w regulaminie organizacyjnym MCN, zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą Spółki 25 czerwca 2012 r.¹⁷ i zmienionym 10 marca 2014 r.¹⁸ Regulamin ten spełniał wymogi określone w art. 24 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej.

(dowód: akta kontroli str. 141-177, 178-206, 252-270)

W 2014 r.¹⁹ świadczeń zdrowotnych udzielały następujące jednostki organizacyjne funkcjonujące w ramach Spółki:

- Szpital Psychiatryczno-Neurorehabilitacyjny w Zagórz,
- Szpital Psychiatryczno-Neurorehabilitacyjny w Józefowie,
- Centrum Ambulatoryjnej Opieki Wielospecjalistycznej w Zagórz,
- Centrum Ambulatoryjnej Opieki Wielospecjalistycznej w Józefowie,
- Centrum Ambulatoryjnej Opieki Wielospecjalistycznej w Warszawie²⁰,

⁷ Repertorium: A. Nr 12006/2009.

⁸ Numer KRS: 0000336643.

⁹ Nr 3/10.

¹⁰ Dalej: NZOZ.

¹¹ Utworzony uchwałą Zarządu Spółki nr 1/2010 z 20 października 2010 r.

¹² NZOZ rozpoczął działalność w strukturze: Filia w Zagórz, Filia w Józefowie, Filia w Otwocku i Filie w Warszawie.

¹³ Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr WZ.II.8011.1403524-1/2011/MK o wpisaniu jednostki do rejestru zakładów opieki zdrowotnej z 28 stycznia 2011 r.

¹⁴ Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm. Ustawa uchylona z dniem 1 lipca 2011 r.

¹⁵ Uchwała Rady Nadzorczej nr 3/2011.

¹⁶ Dz.U. z 2013 r., poz. 217 ze zm.

¹⁷ Uchwała Rady Nadzorczej Nr 14/2012.

¹⁸ Uchwała Rady Nadzorczej nr 1/2014 z 10 marca 2014 r.

¹⁹ Według stanu na 26 marca 2014 r.

²⁰ Ul. Koszykowa 79A i ul. Dzielna 7.

które pod tą nazwą rozpoczęły działalność leczniczą 1 lipca 2012 r. oraz Szpital Psychiatryczno-Neurorehabilitacyjny w Otwocku, który rozpoczął działalność leczniczą 1 stycznia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 97-125, 234-245, 357-360)

1.2. W okresie od 1 lutego 2011 r. do 31 października 2011 r. Spółka korzystała z nieruchomości²¹ i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności leczniczej na podstawie umów dzierżawy zawartych z SP ZOZ w likwidacji²² oraz umowy najmu zawartej z Miastem Stołecznym Warszawa²³. Koszty poniesione przez Spółkę z tytułu dzierżawy mienia wyniosły 449,7 tys. zł, a z tytułu najmu – 344,7 tys. zł.

Po zakończeniu likwidacji SP ZOZ ww. mienie zostało przekazane Spółce do bezpłatnego używania na podstawie umowy użyczenia zawartej z Województwem Mazowieckim²⁴ i Mazowieckim Zarządem Nieruchomości.²⁵ W związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie²⁶, uwzględniającym roszczenia byłych właścicieli do części nieruchomości, wykorzystywanych przez Spółkę do udzielania świadczeń zdrowotnych, Oddział Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej (Hostel) i Ośrodek Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychotycznymi został przeniesiony do nowej siedziby w Otwocku²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 289-336, 337-341, 342-355, 361-378, 379-404, 405-438, 439-467, 594-595)

Zgodnie z postanowieniami umowy dzierżawy z 23 grudnia 2010 r. Spółka w okresie od 1 lutego do 31 października 2011 r. dokonywała odpisów amortyzacyjnych dzierżawionych od SP ZOZ nieruchomości, co obciążało koszty działalności Spółki w 2011 r. w wysokości 92,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 289-308, 620-621)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Sytuacja finansowa Spółki

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2011–2014 (do 30 kwietnia) przychody uzyskane przez Spółkę przedstawiały się następująco:

- w 2011 r. przychody ogółem wyniosły 15 143,6 tys. zł, w tym:
 - przychody netto ze sprzedaży – 14 732,0 tys. zł (97,3%),
 - pozostałe przychody operacyjne – 354,0 tys. zł (2,3%),
 - przychody finansowe – 57,6 tys. zł (0,4%);
- w 2012 r. przychody ogółem wyniosły 18 115,7 tys. zł, w tym:
 - przychody netto ze sprzedaży – 17 583,4 tys. zł (97,1%),
 - pozostałe przychody operacyjne – 506,2 tys. zł (2,8%),
 - przychody finansowe – 26,1 tys. zł;
- w 2013 r. przychody ogółem wyniosły 20 204,3 tys. zł, w tym:
 - przychody netto ze sprzedaży – 19 322,9 tys. zł (95,6%),

²¹ Dotyczyło to 76,8% powierzchni użytkowej dzierżawionej od SP ZOZ w likwidacji i 3,4% powierzchni użytkowej wynajmowanej od m.st. Warszawy. W stosunku do pozostałych 19,8% powierzchni użytkowej były zgłoszone roszczenia osób trzecich.

²² Umowy z: 23 grudnia 2010 r. i 31 stycznia 2011 r.

²³ Aktualnie obowiązuje umowa nr 35/Oz/14 z 13 lutego 2014 r. zawarta na okres 3 lat.

²⁴ Umowa użyczenia z 20 stycznia 2012 r.

²⁵ Umowa użyczenia z 12 kwietnia 2012 r., aneks z 22 stycznia 2014 r.

²⁶ Z 27 stycznia 2012 r., sygnatura akt: III C 461/11.

²⁷ W grudniu 2013 r.

- pozostałe przychody operacyjne – 873,6 tys. zł (4,3%),
- przychody finansowe – 7,8 tys. zł.
- w 2014 r. (do 30 kwietnia) uzyskano przychody ogółem 7 483,1 tys. zł, w tym:
 - przychody netto ze sprzedaży – 6 615,3 tys. zł (88,4%),
 - pozostałe przychody operacyjne – 866,3 tys. zł (11,6%),
 - przychody finansowe – 1,5 tys. zł.

Największy udział stanowiły przychody uzyskane z NFZ, które wyniosły: 14 186,9 tys. zł w 2011 r., 17 038,2 tys. zł w 2012 r., 18 395,8 tys. zł w 2013 r. i 6 306,5 tys. zł w 2014 r. (do 30 kwietnia).

(dowód: akta kontroli str. 593)

W okresie objętym kontrolą, Spółka realizowała również cykliczne programy zdrowotne finansowane (dofinansowane) dotacjami z Ministerstwa Zdrowia²⁸ i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego²⁹. W 2011 r. dotacje z Urzędu Marszałkowskiego na realizację dwóch programów wyniosły 187,5 tys. zł (wykorzystano w 100%), a w 2012 r. na realizację czterech programów Spółka otrzymała 224,8 tys. zł, w tym 186,8 tys. zł z Urzędu Marszałkowskiego i 38,0 tys. zł z Ministerstwa Zdrowia. Wykorzystała 221,6 tys. zł, a 3,2 tys. zł zwróciła do Urzędu Marszałkowskiego. W 2013 r. na realizację pięciu programów otrzymała dotacje w kwocie 255,8 tys. zł, w tym: 205,8 tys. zł z Urzędu Marszałkowskiego oraz 50,0 tys. zł z Ministerstwa Zdrowia (wykorzystała 100% środków). W 2014 r. Spółka przystąpiła do realizacji dwóch programów, na które otrzymała dotacje w kwocie 131,0 tys. zł, w tym: 70,0 tys. zł z Urzędu Marszałkowskiego i 61,0 tys. zł z Ministerstwa Zdrowia. Ponadto od 2013 r. Spółka uczestniczy w realizacji programu: „Zostań w swojej Szkole Dydaktykiem Kompetencji Społecznych” (planowanego na lata 2013–2015), dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (271,7 tys. zł) i z budżetu krajowego (47,9 tys. zł). Z I transzy środków przekazanych w 2013 r. przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych w kwocie 153,3 tys. zł, Spółka wykorzystała 142,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 683-684)

Przychody uzyskane przez Spółkę z odpłatnych usług medycznych wyniosły: 118,3 tys. zł w 2011 r., 176,2 tys. zł w 2012 r., 314,2 tys. zł w 2013 r. i 144,5 tys. zł w 2014 r. (do 30 kwietnia). Główne źródło ww. przychodów stanowiły usługi w zakresie rehabilitacji na Lokomacie i Armeo oraz w basenie, badania EEG i leczenie spastyczności ogniskowej toksyną botulinową.

(dowód: akta kontroli str. 593, 749)

2.2. W regulaminach organizacyjnych MCN obowiązujących od 1 lutego 2011 r. określono zasady odpłatnego wydawania odpisów z dokumentacji medycznej oraz maksymalną wysokość opłat za udostępnienie wyciągu, odpisu lub kopii dokumentacji medycznej. Wysokość opłat została ustalona zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 170-171, 195, 197, 260)

Spółka pobierała opłatę za udostępnienie dokumentacji medycznej w wysokości: 6,88 zł w okresie do 22 czerwca 2012 r., a następnie 7,29 zł za jedną stronę sporządzonego wyciągu lub odpisu oraz odpowiednio: 0,69 zł i 0,73 zł za jedną stronę sporządzonej kopii.

²⁸ Program opieki i terapii patologicznych hazardzistów, osób z innymi uzależnieniami behawioralnymi, ich bliskich i rodzin,

²⁹ Programy: Wzmocnienie i rozszerzenie świadczeń w sferze diagnostyki i rehabilitacji zaburzeń narządów ruchu u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym, Terapia dzieci i młodzieży uzależnionej od alkoholu i osób współuzależnionych, Program edukacyjno-konsultacyjny: rozpoznanie i zapobieganie depresji u dzieci i młodzieży, Psychokreacja: program aktywizujący dla młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.

³⁰ Dz.U. z 2012 r., poz. 159 ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 197, 614-616)

Przychody uzyskane z tytułu odpłatnego udostępnienia dokumentacji medycznej wyniosły w badanym okresie odpowiednio: 1,8 tys. zł, 5,0 tys. zł, 7,6 tys. zł i 2,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 614-616, 630)

2.3. Spółka wdrożyła system informatyczny, który umożliwia prowadzenie dokumentacji w postaci elektronicznej jedynie w zakresie dokumentacji indywidualnej wewnętrznej, natomiast nie jest on przystosowany do prowadzenia dokumentacji zbiorczej i indywidualnej zewnętrznej, o których mowa w § 2 ust.1 pkt 2 i ust 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania³¹.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że jednostka powołana do koordynacji tych prac, tj. Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia 28 kwietnia 2014 r. opublikowała zaktualizowane, po konsultacjach publicznych, wytyczne i rekomendacje dla usługodawców w zakresie budowania i stosowania systemu bezpiecznego przetwarzania elektronicznej dokumentacji medycznej. Po wdrożeniu tych rekomendacji przez producenta oprogramowania, dane rozwiązanie zostanie zaimplementowane w Spółce.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

2.4. W okresie objętym kontrolą, Spółka dokonała zakupu 10 sztuk specjalistycznej aparatury medycznej na kwotę 259,9 tys. zł, z czego zakup 8 urządzeń³² za kwotę 57,7 tys. zł sfinansowano ze środków własnych Spółki, ultrasonografu SonoScape S6³³ z otrzymanej darowizny w kwocie 65,0 tys. zł³⁴, natomiast zakup systemu do terapii Biofeedback z głowicą EEG³⁵ za kwotę 137,2 tys. zł sfinansowano w 85% ze środków budżetu UE i w 15% ze środków Województwa Mazowieckiego.

Spółka przeprowadziła również prace modernizacyjne w użytkowanych obiektach o wartości kosztorysowej 1 610,2 tys. zł, które zostały sfinansowane: z dotacji Województwa Mazowieckiego – 1 259,4 tys. zł (78,2%), ze środków własnych Spółki – 198,3 tys. zł (12,3%) i z darowizny w kwocie 152,5 tys. zł³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 610-613, 706, 736)

2.5. W badanym okresie, przychody uzyskane ze sprzedaży świadczeń NFZ nie pokrywały kosztów ich udzielania. Spółka uzyskała ujemny wynik finansowy, który jednak w każdym roku systematycznie zmniejszał się. W 2013 r. strata netto wynosiła 2 872,5 tys. zł i była niższa o 1 541,4 tys. zł w porównaniu do 2012 r. (4 413,9 tys. zł) i o 2 395,5 tys. zł w porównaniu do 2011 r. (5 268,0 tys. zł). Na 30 kwietnia 2014 r. strata netto wynosiła 1 246,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 592)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił m.in., że strata za lata 2011–2012 w wysokości 6 367,1 tys. zł, decyzją Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki miała być pokryta z zysków przyszłych okresów. Pozostała część straty została pokryta z dopłat Wspólnika Spółki. W 2013 r. wysokość straty zwiększyła się do kwoty 9 239,7 tys. zł, a za 2014 r. strata prognozowana jest na poziomie 2 513,0 tys. zł, co

³¹ Dz.U. z 2014 r., poz. 177.

³² Zakupiono: dwa systemy SENSIS do integracji sensorycznej, trzy stoły rehabilitacyjne do ćwiczeń SRR-00, dwa łóżka rehabilitacyjne A-3, platformę dynamograficzną dwupłytkową Gamma.

³³ Urządzenie znajduje się na wyposażeniu sali zabiegowej szpitala w Zagórzu.

³⁴ Darowizna IPSEN Poland spółka z o.o. w Warszawie..

³⁵ Urządzenie przenośne znajduje się w dyspozycji szpitala w Józefowie.

³⁶ Darowizna Fundacji Polsat na adaptację pomieszczeń Laboratorium na Poradnię dla Dzieci z Autyzmem w Józefowie.

daje średniomiesięcznie 209,4 tys. zł. Na 13 czerwca 2014 r. kapitał zakładowy Spółki w wysokości 10 641,0 tys. zł nie jest wystarczający na pokrycie poniesionej i prognozowanej straty. Prezes wyjaśnił, że w przypadku finansowania świadczeń medycznych przez NFZ na dotychczasowym poziomie, strata ta nie zostanie pokryta przez kolejnych kilka lat. Wobec tego, aby Spółka mogła istnieć i prowadzić działalność w niezmiennym zakresie, wymaga jeszcze czasowego wsparcia jedyne go Wspólnika Spółki – Województwa Mazowieckiego. Sytuacja taka jest wynikiem występującego od kilku lat braku rzetelnej wyceny świadczeń medycznych połączonej z jednoczesnym utrzymywaniem się ujemnej rentowności prowadzonej działalności. Problemem zbyt niskiej wyceny świadczeń z zakresu psychiatrii i uzależnień dzieci i młodzieży zajął się Rzecznik Praw Pacjenta. Zwrócił uwagę, że dalsze utrzymywanie niskich wycen może skutkować wypowiedzeniem wielu umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie psychiatrii i uzależnień, a w konsekwencji ograniczeniem sprawowania opieki psychiatrycznej dla najbardziej potrzebujących dzieci. Zdaniem Rzecznika, groźba zaprzestania realizacji świadczeń przez szeroką grupę placówek specjalistycznych jest równoznaczna z istotnym utrudnieniem w dostępie do świadczeń i wydłużeniem czasu oczekiwania na ich realizację. Taka sytuacja może prowadzić do pogorszenia się stanu zdrowia psychicznego najmłodszych pacjentów oraz tragicznych w skutkach konsekwencji. W związku z powyższym, na prośbę Rzecznika, Spółka przesłała zestawienie kosztów rzeczywistych na oddziałach i w poradniach psychiatrycznych. Ponadto z wyjaśnienia wynika, że w 2014 r., negocjując kontrakty z NFZ, udało się uzyskać wzrost wyceny punktu o 0,50 zł w zakresie psychiatrii i uzależnień w oddziałach stacjonarnych.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

2.6. W okresie objętym kontrolą, nastąpił znaczny wzrost zobowiązań ogółem Spółki, które z 3 502,7 tys. zł w 2011 r. wzrosły do 4 044,6 tys. zł w 2012 r. (o 15,5%) i 9 585,0 tys. zł w 2013 r. (o 137,0%). Według stanu na 30 kwietnia 2014 r. zobowiązania wzrosły do kwoty 13 255,8 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne wynosiły 305,5 tys. zł³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 591)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wzrost zobowiązań spowodowany był głównie realizacją projektu „Kompleksowa informatyzacja MCNiR w Zagórzu”. Największy wzrost zobowiązań nastąpił w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” w kwocie: 1 016, 1 tys. zł za 2012 r. i 6 342,3 tys. zł za 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 751-755)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie odsprzedawała aktywów trwałych i nie wydierżawiała aparatury i sprzętu medycznego. Na podstawie umowy z 20 grudnia 2012 r. wynajmowane były, za zgodą Marszałka Województwa Mazowieckiego, pomieszczenia o pow. 126,4 m² firmie prowadzącej działalność w zakresie zaopatrzenia ortopedycznego pacjentów. Uzyskane przychody z tego tytułu wyniosły 12,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 614-616, 739)

W badanym okresie w Spółce leczona była jedna osoba nieubezpieczona 16-letnia pacjentka z Wietnamu, bez żadnego statusu (została przyjęta na Oddział Psychiatryczny dla Młodzieży w Józefowie w styczniu 2014 r.), ponieważ stan jej zdrowia nie pozwalał na odmowę przyjęcia do szpitala. Koszt świadczenia wyniósł 1,6 tys. zł, a Spółka nie uzyskała zapłaty za ww. usługę.

(dowód: akta kontroli str. 614-616)

³⁷ Składały się na to głównie zobowiązania wobec ZUS na kwotę 188,8 tys. zł i wobec dostawcy leków na kwotę 96,5 tys. zł.

2.7. W okresie objętym kontrolą, Spółka nie odprowadzała zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych (CIT), ponieważ świadczenia zrealizowane ponad limit określony w umowach zawartych z NFZ rozliczane były poprzez przesunięcia środków pomiędzy umowami. Wszystkie świadczenia udzielone przez Spółkę zostały zafakturowane i zapłacone przez NFZ.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

2.8. W latach 2011–2014 (do 30 kwietnia) koszty funkcjonowania Spółki przedstawiały się następująco:

- w 2011 r. koszty ogółem wyniosły 20 411,6 tys. zł, w tym:
 - koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 14 077,0 tys. zł (69,0%),
 - koszty udzielonych świadczeń – 6 070,5 tys. zł (29,7%),
 - pozostałe koszty – 171,8 tys. zł (0,8%),
 - koszty amortyzacji – 92,3 tys. zł (0,5%);
- w 2012 r. koszty ogółem wyniosły 22 529,7 tys. zł, w tym:
 - koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 15 569,5 tys. zł (69,1%),
 - koszty udzielonych świadczeń – 6 440,2 tys. zł (28,6%),
 - pozostałe koszty – 424,1 tys. zł (1,9%),
 - koszty amortyzacji – 95,9 tys. zł (0,4%);
- w 2013 r. koszty ogółem wyniosły 23 076,8 tys. zł, w tym:
 - koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 15 436,7 tys. zł (66,9%),
 - koszty udzielonych świadczeń – 7 075,6 tys. zł (30,7%),
 - pozostałe koszty – 419,6 tys. zł (1,8%),
 - koszty amortyzacji – 144,8 tys. zł (0,6%);
- w 2014 r. (do 30 kwietnia) koszty ogółem wyniosły 8 729,2 tys. zł, w tym:
 - koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 5 280,7 tys. zł (60,5%),
 - koszty udzielonych świadczeń – 2 820,0 tys. zł (32,3%),
 - pozostałe koszty – 131,2 tys. zł (1,5%),
 - koszty amortyzacji – 497,3 tys. zł (5,7%).

W 2011 r. w kosztach wynagrodzeń wraz z pochodnymi, wynagrodzenia osobowe stanowiły 93,3%, a wynagrodzenia bezosobowe 6,7%. W latach 2012–2014 r. (do 30 kwietnia) było to odpowiednio: 94,6% i 5,4%; 93,1% i 6,9% oraz 93,0% i 7,0%.

(dowód: akta kontroli str. 592)

Prezes MCN wyjaśnił, że Spółka nie prowadzi rachunku kosztów poszczególnych procedur medycznych, natomiast na bieżąco analizuje rentowność poszczególnych oddziałów. Spółka sukcesywnie podejmowała działania mające na celu zwiększenie dostępności do świadczeń medycznych, a także zwiększenie wysokości kontraktu z NFZ oraz wartości punktu rozliczeniowego we wszystkich rodzajach realizowanych świadczeń. W 2012 r. uzyskano większy kontrakt na świadczenia realizowane w Oddziale Psychiatrycznym dla Młodzieży w Józefowie, w październiku 2013 r. uruchomione zostało Liceum Ogólnokształcące przy Mazowieckim Centrum Neuropsychiatrii w Józefowie, co przyczyniło się do zwiększenia ilości pacjentów w oddziale, natomiast w marcu 2013 r. Spółka stworzyła, drugą w swojej strukturze, Poradnię dla Osób z Autyzmem Dziecięcym w Józefowie. Zarząd Spółki występował do NFZ w sprawie zwiększenia kontraktu w rodzaju: rehabilitacja lecznicza w oddziale rehabilitacji neurologicznej. Analiza ilości wykonywanych świadczeń oraz długi okres oczekiwania (140 dni) wykazuje znaczne zapotrzebowanie na tego typu usługi. Niestety NFZ odmówił zwiększenia kontraktu, w związku z trudną sytuacją finansową oddziału. Spółka wielokrotnie występowała do NFZ o wzrost wyceny punktów rozliczeniowych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień. W 2012 r. nastąpił wzrost wyceny NFZ punktu w oddziałach stacjonarnych o 1 zł,

a w 2014 r. o 0,50 zł., wycena świadczeń w oddziałach dziennych pozostała bez zmian. Prezes wyjaśnił, że zmiany te w rzeczywistości mają charakter symboliczny i nie wpływają w istotny sposób na poprawę trudnej sytuacji Spółki. Faktycznie ponoszone koszty realizacji świadczeń przez Spółkę są znacznie wyższe niż wycena świadczeń przez NFZ, o czym Zarząd Spółki wielokrotnie informował Ministra Zdrowia, Dyrektora MOW NFZ, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Rzecznika Praw Pacjenta. Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii jest jedyną placówką na terenie województwa mazowieckiego zapewniającą kompleksowy zakres usług, tj. poradnie specjalistyczne, oddziały stacjonarne oraz oddziały dzienne. Aby zapewnić dostęp do świadczeń ponad standardy płatne przez NFZ, Spółka realizuje programy zdrowotne finansowane przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, Ministerstwo Zdrowia.

(Dowód: akta kontroli str. 601-606, 709-729)

W celu optymalizacji kosztów, Zarząd Spółki podjął działania polegające m.in. na:

- wypowiedzeniu Układu Zbiorowego i wypłacaniu jednomiesięcznych odpraw emerytalno-rentowych, zlikwidowaniu gratyfikacji jubileuszowych, zmianie odpłatności za dyżury lekarskie,
- przeprowadzeniu procesu Kompleksowej Informatyzacji Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii: wprowadzenie procedur mających na celu optymalizację i budżetowanie kosztów w komórkach organizacyjnych Spółki,
- przeniesieniu Zarządu Spółki oraz administracji do budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Zagórz (mniejsze koszty ogrzewania i energii elektrycznej),
- zmianie systemu centralnego ogrzewania w Józefowie z oleju opałowego na gaz (uruchomienie kotłowni planowane jest w sezonie grzewczym 2014–2015),
- podpisaniu porozumienia ze związkami zawodowymi funkcjonującymi w Spółce, na mocy którego w okresie marzec 2013 r. – luty 2014 r. nie był tworzony odpis na ZFŚS, a w okresie marzec 2014 r. – grudzień 2014 r. zostanie przekazane 50% środków,
- likwidacji w październiku 2013 r. Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej (badania laboratoryjne pacjentów wykonywane są przez firmę zewnętrzną, co przyczyniło się do obniżenia kosztów zatrudnienia oraz kosztów odczynników laboratoryjnych),
- pozyskaniu darowizn na bieżącą działalność Spółki,
- powołaniu Działu Higieny Szpitalnej w celu lepszego wykorzystania zasobów ludzkich.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

2.9. Stan zatrudnienia w Spółce w latach 2011–2013 utrzymywał się na zbliżonym poziomie i wynosił 343 etatów, a na 30 czerwca 2014 r. zatrudnienie wyniosło 367,9 etatów. Obsada lekarska na 30 czerwca 2014 r. wynosiła 28,3 etatów i była wyższa o 3,3 etaty w stosunku do średniorocznego zatrudnienia w 2011 r. Zmniejszyła się natomiast obsada etatowa wyższego personelu medycznego o 8,4 etaty: z 90,9 w 2011 r. do 82,5 etatów w 2014 r., a także średniego personelu medycznego o 13,1 etatów: z 36,6 do 23,5 etatów.

W badanym okresie średnioroczne zatrudnienie pielęgniarek utrzymywało się na podobnym poziomie i wynosiło: 82,7 etatów w 2011 r., 77 etatów w 2012 r. i 82 etaty w 2013 r. Obsada stanowisk pielęgniarskich w I półroczu 2014 r. wynosiła 86,2 etatów. Pielęgniarki zatrudnione były na podstawie umów o pracę. Wzrost obsady pielęgniarskiej w 2011 r. o 11 osób związany był ze zwiększeniem pojemności oddziału psychiatrycznego w Szpitalu w Józefowie.

W 2011 r. na umowę-zlecenie zatrudniono pielęgniarki w wymiarze 2,1 etatu, natomiast w latach 2012–2014 w wymiarze niepełnego etatu. Lekarze i wyższy personel medyczny świadczyli pracę w ramach kontraktów zawartych z MCN. Było

to 15,6 etatów w 2011 r., 9,6 etatów w 2012 r., 12,1 etatów w 2013 r. i 14,8 etatu w 2014 r. (na 30 czerwca).

(dowód: akta kontroli str. 127-140, 141-177, 179-206, 617-619, 743)

2.10. Zgodnie ze statutem Spółką kieruje jednoosobowo Prezes Zarządu³⁸, posiadający wykształcenie wyższe w zakresie zarządzania i marketingu oraz studia podyplomowe w zakresie audytu i kontroli wewnętrznej oraz rachunkowości i podatków.

Członków Rady Nadzorczej I kadencji wskazano w akcie utworzenia Spółki, a obsadę II kadencji stanowią osoby pełniące już wcześniej funkcje w organach spółek z udziałem samorządu województwa.

(dowód: akta kontroli str. 8, 636-637)

2.11. Spółka opracowała Biznes Plan na lata 2012–2014, którego celem była poprawa sytuacji finansowej. Plan zakładał przede wszystkim zwiększenie przychodów, w tym: z wykonywania świadczeń medycznych poprzez zwiększenie ich wyceny przez NFZ, udzielania płatnych świadczeń medycznych oraz realizację zaplanowanych inwestycji, mających na celu poprawę warunków i jakości udzielanych świadczeń. Pomimo zwiększenia ilości udzielanych świadczeń w latach 2011–2014 oraz wzrostu wyceny świadczeń w zakresie psychiatrii i leczenia uzależnień, Spółka nie osiągnęła przychodów na zaplanowanym poziomie. Podjęte działania naprawcze w 2013 r. przyczyniły się do znacznego obniżenia straty w stosunku do straty za 2012 r., jednak uzyskiwane przychody nadal nie pokrywają ponoszonych przez Spółkę kosztów.

(dowód: akta kontroli str. 601-606)

2.10. Z uwagi na profil Szpitala (psychiatria) i niewielki zakres produktów leczniczych (279 pozycji), w Spółce funkcjonuje receptariusz w układzie alfabetycznym (nazwa międzynarodowa oraz handlowa). Podzielony jest na produkty lecznicze materiały opatrunkowe, wyroby medyczne, środki do dezynfekcji, testy diagnostyczne i rękawice medyczne. Receptariusz jest aktualizowany wraz ze zmianami na rynku farmaceutycznym. Ostatnią aktualizację receptariusza Komitet Terapeutyczny zatwierdził 24 marca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 580-581, 601-606)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą utrzymywania się ujemnego wyniku finansowego. Podjęte przez Zarząd Spółki działania zmierzające do poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej, wprowadzone spowodowały zmniejszenie straty, jednak uzyskiwane przychody nadal nie pokrywają ponoszonych przez Spółkę kosztów. Zdaniem NIK, Zarząd Spółki w ograniczonym zakresie zapewnił dodatkowe przychody z odpłatnych usług medycznych (udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży wynosił: 0,8% w 2011 r., 1,0% w 2012 r., 1,6%, w 2013 r. i 2,2% i w 2014 r. (do 30 kwietnia)).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

3. Udzielanie świadczeń zdrowotnych

3.1. Spółka przejęła działalność leczniczą od SP ZOZ w likwidacji od 1 lutego 2011 r., utrzymując udzielanie świadczeń zdrowotnych w niezmiennym rodzaju i zakresie. Dokumentacja medyczna pacjentów SP ZOZ została przekazana Spółce na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych i z dniem 1 lutego 2011 r. zostali oni przyjęci do NZOZ.

(dowód: akta kontroli str. 610-613)

³⁸ Zgodnie z uchwałą Zarządu MCN nr 88/2011 od 2 grudnia 2011 r. w Spółce jest zatrudniony także Prokurent.

W celu zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych w niezmiennym rodzaju i zakresie, 31 stycznia 2011 r. dokonano cesji umów zawartych przez SP ZOZ z NFZ, na rzecz Spółki.

Cesja obejmowała wszystkie cztery umowy³⁹ o świadczenie opieki zdrowotnej w rodzaju: rehabilitacja lecznicza o wartości 2 672,1 tys. zł, opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień o wartości 10 452,9 tys. zł, ambulatoryjna opieka specjalistyczna o wartości 215,7 tys. zł oraz leczenie szpitalne – terapeutyczne, programy zdrowotne o wartości 1 381,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 271-285)

3.2. W okresie objętym kontrolą, Spółka przeprowadziła we własnym zakresie badania dotyczące dostępności do świadczeń w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz w rodzaju rehabilitacja lecznicza. Badania te wykazały, że Spółka posiada największą w skali województwa i kraju ilość łóżek i miejsc dziennych w oddziałach psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży, a także udziela największej ilości porad ambulatoryjnych ww. zakresie. Natomiast w zakresie stacjonarnej neurorehabilitacji dziecięco-młodzieżowej, Spółka konkuruje na rynku z Centrum Zdrowia Dziecka i Centrum Rehabilitacji STOCER.

(dowód: akta kontroli str. 607-609)

3.3. W latach 2012–2014 Spółka realizowała umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych obejmujące ten sam rodzaj i zakres, tj.: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień o wartości kontraktowej w kolejnych latach: 12 217,9 tys. zł, 13 400,4 tys. zł i 15 334,0 tys. zł; rehabilitacja lecznicza o wartości: 3 211,4 tys. zł, 3 023,7 tys. zł i 1 579,4 tys. zł⁴⁰; leczenie szpitalne – programy zdrowotne o wartości: 1 876,9 tys. zł, 1 731,5 tys. zł i 1 793,1 tys. zł oraz ambulatoryjna opieka specjalistyczna o wartości: 288,1 tys. zł, 240,1 tys. zł i 303,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 583-584)

W okresie objętym kontrolą nie nastąpiło ograniczenie zakresu udzielanych świadczeń w podstawowym zakresie: opieka psychiatryczna i rehabilitacja lecznicza. Liczba udzielonych hospitalizacji w oddziałach psychiatrycznych w szpitalu w Józefowie zwiększyła się w przypadku dzieci z 312 w 2011 r. do 366 w 2013 r., a w przypadku młodzieży z 328 do 506. W oddziale neurologiczno-rehabilitacyjnym w szpitalu w Zagórzach liczba hospitalizacji zwiększyła się z 243 w 2011 r. do 370 w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 585-590)

3.4. Według stanu na 1 lutego 2011 r. Spółka dysponowała bazą szpitalną liczącą 165 łóżek:

- 102 łóżka w Filii w Zagórzach, w tym: 20 łóżek Oddział Psychiatryczny dla Młodzieży, 30 łóżek Oddział Rehabilitacji Narządu Ruchu, 12 łóżek Pododdział Neurologiczno-Rehabilitacyjny, 20 łóżek Oddział Leczenia Nerwic dla Młodzieży i 20 łóżek Hostel–Ośrodek Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej,
- 39 łóżek w Filii w Józefowie Oddział Psychiatryczny dla Dzieci,
- 24 łóżka w Filii w Otwocku Ośrodek Rehabilitacji Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychotycznymi.

W wyniku zmian organizacyjnych liczba łóżek zwiększyła się i na 31 grudnia 2011 r. Spółka dysponowała bazą szpitalną liczącą 188 łóżek zlokalizowaną:

- w Filii w Zagórzach ogółem 80 łóżek, w tym: Oddział Rehabilitacji Narządu Ruchu (20 łóżek), Pododdział Neurologiczno-Rehabilitacyjny (20), Oddział Leczenia

³⁹ Umowy nr: 07R-1-00025-05-01-2011-2013/11, 07R-1-00025-04-01-2011-2013/11, 07R-1-00025-02-01-2011-2013/11, 07R-1-00025-03-02-2009-2011/11.

⁴⁰ Umowa zawarta na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r.

Nerwic dla Młodzieży (20) i Hostel–Ośrodek Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej (20),

- w Filii w Józefowie ogółem 84 łóżka, w tym: Oddział Psychiatryczny dla Dzieci (39) i Oddział Psychiatryczny dla Młodzieży (45),
- w Filii w Otwocku Ośrodek Rehabilitacji Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychotycznymi 24 łóżka.

Według stanu na 30 kwietnia 2014 r. Spółka dysponowała łącznie 189 łózkami zlokalizowanymi w trzech ośrodkach: ww. szpitalach w Zagórzu i w Józefowie oraz w Otwocku⁴¹, gdzie przeniesiono dwa oddziały: Ośrodek Rehabilitacji Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychotycznymi z 25 łózkami i Hostel–Ośrodek Rehabilitacji Socjopsychiatrycznej z 20 łózkami. Ponadto, w okresie objętym kontrolą, Spółka prowadziła cztery oddziały dzienne⁴² z 107 miejscami pobytu oraz 8 poradni specjalistycznych w ośrodkach zlokalizowanych w Zagórzu, Józefowie i Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 97-125, 585-590)

3.5. Spółka prowadziła oddzielne listy pacjentów oczekujących na udzielenie świadczeń zdrowotnych w oddziałach szpitalnych i poradniach specjalistycznych oraz sporządzane były w systemie miesięczne raporty z oceny kolejek pacjentów oczekujących na udzielenie świadczeń zdrowotnych. Spółka nie prowadziła listy pacjentów oczekujących na świadczenia medyczne odpłatne, świadczenia te realizowane były na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str. 607-609, 622-624)

Średni czas oczekiwania na planową hospitalizację w ramach umów podpisanych z NFZ wynosił⁴³:

- dla zakresu świadczeń zdrowotnych: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień: 65 dni w 2012 r., 110 dni w 2013 r. i 78 dni w 2014 r. (do 30 kwietnia),
- dla zakresu świadczeń zdrowotnych: rehabilitacja lecznicza: 135 dni w 2012 r. 142 dni w 2013 r. i 108 dni w 2014 r. (do 30 kwietnia).

(dowód: akta kontroli str. 625-629)

Czas oczekiwania na poradę udzielaną w trybie planowym w poradni zdrowia psychicznego wynosił: w poradni w Józefowie: 30 dni w 2011 r., 59 dni w 2012 r., 160 dni w 2013 r. i 110 dni w 2014 r. (do 30 kwietnia), a w Warszawie odpowiednio: 44, 54 i 35 dni. W 2014 r. porad udzielano na bieżąco.

Dla poradni neurologicznej dla dzieci i młodzieży czas oczekiwania wynosił: w Józefowie odpowiednio: 62, 45, 46 i 27 dni, a w Warszawie odpowiednio: 65, 72, 33 i 33 dni. Najdłużej oczekiwano na udzielenie planowej porady w poradni dla osób z autyzmem w Warszawie, odpowiednio: 145, 199, 224 i 167 dni.

Spółka nie udzielała odpłatnych porad w poradniach specjalistycznych.

(dowód: akta kontroli str. 585-590)

Prezes Spółki wyjaśnił, że długi czas oczekiwania na udzielenie świadczeń wynika z faktu, iż w badanym okresie znacznie wzrosło zapotrzebowanie na usługi medyczne w zakresie świadczeń opieki psychiatrycznej i uzależnień. MCN jest największym podmiotem leczniczym na terenie województwa mazowieckiego świadczącym usługi medyczne z tego zakresu i obsługuje również pacjentów z innych województw. Oddziały psychiatryczne w Józefowie przyjmują pacjentów w trybie ostrym, co też ogranicza dostęp do świadczeń w trybie planowanym. Ze względu na ograniczenia lokalowe nie ma obecnie możliwości zwiększenia

⁴¹ Szpital rozpoczął działalność 1 stycznia 2014 r.

⁴² Psychiatryczny Rehabilitacyjny Oddział Dzienny dla Dzieci i Młodzieży w Zagórzu, Pododdział Dzienny Wieku Rozwojowego w Zagórzu, Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci w Józefowie, Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży w Warszawie.

⁴³ Według danych uzyskanych z MOW NFZ w Warszawie; danych z 2011 r. nie wykazano.

dostępności tych usług medycznych. Z wyjaśnienia wynika ponadto, że świadczenia realizowane odpłatnie nie mają wpływu na czas oczekiwania na świadczenia w ramach umów zawartych z NFZ. Świadczenia, których Spółka faktycznie udziela odpłatnie np. rehabilitacja na Lokomacie, rehabilitacja na Armeo, rehabilitacja w basenie, badanie EEG, leczenie spastyczności ogniskowej toksyną botulinową dla dorosłych, nie są finansowane przez NFZ. Świadczenia odpłatne realizowane są na bieżąco zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie świadczenia usług komercyjnych⁴⁴.

(dowód: akta kontroli str. 622-624, 746)

W badanym okresie wystąpiły przypadki odmowy przyjęcia pacjentów do oddziału psychiatrycznego dla dzieci i do oddziału psychiatrycznego dla młodzieży w Józefowie, a mianowicie:

- w 11 przypadkach z powodu braku miejsca, pacjenci zostali odesłani do innych szpitali,
- w 5 przypadkach byli to pacjenci powyżej 18 roku życia i zostali skierowani do szpitali psychiatrycznych dla dorosłych,
- w 14 przypadkach pacjentów odesłano na konsultację do innych specjalistów.

Informacje o odmowie przyjęcia pacjenta ewidencjonowane były w księdze przyjęć i odmów pacjenta, która jest prowadzona w Izbie Przyjęć w Józefowie.

(dowód: akta kontroli str. 607-609)

Analiza dostępności⁴⁵ do świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień⁴⁶ wykazała, że przy zbliżonej liczbie osób uprawnionych do świadczeń⁴⁷, zmniejszonej o 24 liczbie łóżek szpitalnych⁴⁸ i zwiększonej liczbie osób hospitalizowanych⁴⁹, nastąpił wzrost średniego wykorzystania łóżka z poziomu 232,7 w 2011 r. do 288,9 w 2013 r. Wskaźnik zaopatrzenia ludności w łóżka szpitalne zmniejszył się z 1,22 w 2011 r. do 1,01 w 2013 r. Według stanu na 30 kwietnia 2014 r. wskaźnik średniego wykorzystania łóżka wynosił 104⁵⁰.

Dla świadczeń w zakresie rehabilitacji leczniczej wskaźnik zaopatrzenia ludności w łóżka szpitalne⁵¹ utrzymywał się na poziomie 0,33, wskaźnik średniego wykorzystania łóżka zmniejszył się z poziomu 273,2 w 2011 r. do poziomu 230,8 w 2013 r. przy wzroście liczby osób hospitalizowanych z 277 do 289.

Według stanu na 30 kwietnia 2014 r. wskaźnik średniego wykorzystania łóżka wynosił 67,4⁵².

(dowód: akta kontroli str. 625-629)

3.6. Spółka, przejmując udzielanie świadczeń zdrowotnych w 2011 r., dysponowała tym samym wyposażeniem technicznym (specjalistyczne pomieszczenia wyposażone w sprzęt i aparaturę medyczną) oraz personelem medycznym, stanowiącymi podstawę do zawarcia umów przez SP ZOZ w rodzajach: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz rehabilitacja lecznicza.

Analiza wskazanych przez Spółkę zasobów kadrowych oraz sprzętu medycznego dla umów zawartych na 2013 r. ww. rodzajach świadczeń zdrowotnych, potwierdziła ich zgodność z szczegółowymi warunkami zawieranych umów.

(dowód: akta kontroli str. 731-738, 747-748)

⁴⁴ Wprowadzony zarządzeniem nr 25/2012 Prezesa MCN z 3 grudnia 2012 r.

⁴⁵ Na podstawie danych statystycznych uzyskanych Mazowieckiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Warszawie (dalej: MOW NFZ).

⁴⁶ Dotyczy tylko umów w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

⁴⁷ W 2011 r. – 121 191 osób, a w 2013 r. 122 183 osób.

⁴⁸ W 2011 r. – 148 łóżek, a w 2013 r. – 124 łóżka.

⁴⁹ W 2011 r. – 801 osób, a w 2013 r. – 858 osób.

⁵⁰ Przy 129 łóżkach i 361 hospitalizowanych.

⁵¹ Przy stałej liczbie 40 łóżek.

⁵² Przy 122 hospitalizowanych.

3.7. Analiza porównawcza danych⁵³ pozyskanych z MOW NFZ, odnośnie pacjentów rozliczonych przez NFZ w 2013 r.⁵⁴, z danymi zawartymi w zbiorczej dokumentacji medycznej Spółki, wykazała zgodność obu baz danych co do kwot i tożsamości pacjentów.

(dowód: akta kontroli str. 744-745)

3.8. W latach 2011–2013 Spółka prowadziła ewidencję i rozliczanie świadczeń opieki zdrowotnej w programie KS-PPS, który umożliwiał korzystanie z „optymalizatora jpg”⁵⁵. Prezes MCN wyjaśnił, że Spółka nie miała wykupionej odpowiedniej „nakładki” umożliwiającej zastosowanie tej opcji w praktyce. Grupa „jpg” była rozliczana wg wskazania lekarza prowadzącego.

W 2014 r. świadczenia ewidencjonowane i rozliczane są przy pomocy programu AMMS (Spółka jest w trakcie wdrażania programu w ramach Kompleksowej Informatyzacji Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii). System AMMS również umożliwia korzystanie z „optymalizatora jpg”, niemniej jednak w dalszym ciągu Spółka wprowadza dane dotyczące grupy „jpg” wg wskazań lekarza prowadzącego.

(dowód: akta kontroli str. 610-613)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w zbadanym zakresie.

4. Kontrola wewnętrzna i zewnętrzna w Spółce

4.1. W badanym okresie, w Spółce zostały przeprowadzone kontrole m.in. przez MOW NFZ, Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny oraz Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

W latach 2012–2013 MOW NFZ przeprowadził w Spółce dwie kontrole w zakresie: realizacji umowy w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień⁵⁶ oraz udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju rehabilitacja lecznicza⁵⁷, w wyniku których stwierdzono pobranie nienależnie środków finansowych w kwotach: 1,7 tys. zł i 0,2 tys. zł i nałożono kary umowne w kwotach 32,3 tys. zł i 1,6 tys. zł. Kwoty nienależnie pobranych środków Spółka rozliczyła z NFZ na bieżąco, a nałożone kary umowne wpłaciła w wyznaczonych terminach.

(dowód: akta kontroli str. 468-514, 597-600)

Przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży⁵⁸ była ocena jakości i dostępności świadczeń w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży w szpitalu w Józefowie. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące funkcjonowania Izby Przyjęć, przechowywania dokumentacji medycznej oraz organizacji pracy w oddziałach szpitalnych⁵⁹. Prezes MCN poinformował Wydział Zdrowia MUW o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych⁶⁰.

(dowód: akta kontroli str. 515-527)

⁵³ Przedmiotem badania były bazy danych zawierające PESEL pacjenta oraz kwotę rozliczonych kosztów udzielonego świadczenia zdrowotnego.

⁵⁴ W ramach umowy nr 07R-1347-04-01-2011-2013/13 w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz umowy nr 07R-1347-05-01-2011-2013/13 w rodzaju: rehabilitacja lecznicza.

⁵⁵ Oprogramowanie obliczające m.in. wartości punktowe usług medycznych jednolitej grupy pacjentów.

⁵⁶ Nr 1-01347-04-01-2011-2013/11 z 1 kwietnia 2011 r.

⁵⁷ Umowy: nr 1-01347-05-01-2011-2013/12 z 9 stycznia 2012 r. i nr 1-01347-05-01-2011-2013/13 z 18 stycznia 2013 r.

⁵⁸ Kontrola przeprowadzona w czerwcu 2013 r., na zlecenie Wojewody Mazowieckiego.

⁵⁹ Protokół nr 1/2013 z 24 czerwca 2013 r.

⁶⁰ Pismo znak: D/2573/2013 z 2 sierpnia 2013 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Otwocku przeprowadził dwie kontrole kompleksowe⁶¹, które wykazały niedostosowanie pomieszczeń Oddziału Leczenia Nerwicy w Szpitalu w Zagórz do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą⁶². Prezesa MCN wyjaśnił, że usunięcie ww. niezgodności zaplanowano w programie dostosowawczym, z terminem realizacji w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 528-544)

W wyniku dwóch kontroli przeprowadzonych przez Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny⁶³, w Dziale Farmacji w Szpitalu w Zagórz zabezpieczono przeterminowane produkty lecznicze zawierające środki odurzające, substancje psychotropowe i prekursory kategorii 1 i przekazano je do zniszczenia⁶⁴ oraz wydano zgodę⁶⁵ na prowadzenie nowego Działu Farmacji Szpitalnej w Szpitalu w Józefowie⁶⁶.

(dowód: akta kontroli str. 545-563)

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w badanym okresie przeprowadził w Spółce dwie kontrole w zakresie: prawidłowości przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Usługa wsparcia analitycznego i projektowego podczas realizacji projektu informatyzacji MCN sp. z o.o.” oraz prawidłowości przebiegu procesu inwestycyjnego i zgodności z umową dotacyjną⁶⁷ na realizację zadania pn. „Modernizacja awaryjnego zasilania w energię elektryczną Szpitala w Zagórz wraz z wymianą agregatu prądotwórczego na agregat z funkcją SZR samostartu”. W wyniku kontroli wydano zalecenia dotyczące udzielania zamówień publicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przestrzegania postanowień umowy w zakresie możliwości przeprowadzenia kontroli przez przedstawicieli Województwa Mazowieckiego w każdym stadium realizacji inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 573-579)

W związku z wypadkiem zbiorowym przy pracy⁶⁸ w Oddziale Psychiatrycznym dla Młodzieży w Szpitalu w Józefowie, Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła kontrolę w zakresie ustalenia okoliczności i przyczyn tego wypadku⁶⁹. Zalecono przestrzeganie przez służby bhp Spółki procedur określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy⁷⁰.

(dowód: akta kontroli str. 564-572)

4.2. W Spółce nie funkcjonuje komórka organizacyjna, która zajmuje się kontrolą wewnętrzną. Prezes MCN wyjaśnił, że kontrolę wewnętrzną sprawują kierownicy oraz dyrektorzy poszczególnych komórek organizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 597-600)

4.3. W okresie objętym kontrolą do Spółki wpłynęło 21 skarg od opiekunów pacjentów, z których 7 skierowano do rozpatrzenia przez rzecznika Praw Pacjenta przy Szpitalu w Zagórz, 4 przekazano do Urzędu Marszałkowskiego, a 10 skarg

⁶¹ Kontrole przeprowadzono w terminie 12-28 września 2012 r.

⁶² Dz.U. z 2012 r., poz. 739.

⁶³ Kontrole przeprowadzono 3 grudnia 2013 r.

⁶⁴ Zniszczenia środków medycznych dokonano 13 grudnia 2013 r.

⁶⁵ Decyzja Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego nr WIF.WA.I.8540.20.5.2013.MKu z 31 grudnia 2013 r.

⁶⁶ Kontrolowany lokal utworzony został dla zaopatrywania w produkty lecznicze i wyroby medyczne wszystkich jednostek organizacyjnych Spółki udzielających świadczeń zdrowotnych w miejsce zlikwidowanego Działu Farmacji w Szpitalu w Zagórz.

⁶⁷ Umowa nr 96/NW-I-I/D/11 z 3 października 2011 r.

⁶⁸ Wypadek 19 maja 2013 r. z udziałem pacjenta oraz 2 pracowników oddziału.

⁶⁹ Kontrolę przeprowadzono w terminie 12-14 czerwca 2013 r.

⁷⁰ Dz.U. Nr 105, poz. 870.

wyjaśniono we własnym zakresie. W wyniku rozpatrzenia skarg 5 z nich uznanych zostało za zasadne⁷¹.

(dowód: akta kontroli str.685-690)

4.4. Do 27 grudnia 2012 r. w Spółce działał Komitet ds. Zakażeń Szpitalnych powołany zarządzeniem Dyrektora SP ZOZ z 2008 r.⁷². W skład Komitetu wchodziło pięciu lekarzy, w tym dyrektor i zastępca dyrektora SP ZOZ oraz pielęgniarka naczelna. Z dniem 28 grudnia 2012 r. Prezes MCN powołał nowy Komitet ds. Zakażeń Szpitalnych⁷³, w składzie czterech osób (dyrektor ds. medycznych, zastępca dyrektora ds. pielęgniarstwa, pielęgniarka epidemiologiczna i zastępca kierownika rehabilitacji). Do zadań Komitetu należy m.in. analiza raportów przedstawianych przez Zespół ds. Zakażeń Szpitalnych⁷⁴. Spółka prowadziła dokumentację realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Raz w roku Spółka przysyłała raporty o zakażeniach zakładowych i drobnoustrojach alarmowych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Otwocku.

(dowód: akta kontroli str. 607-609, 638-661)

W badanym okresie Spółka nie prowadziła sporów dotyczących odszkodowań z tytułu błędów lekarskich i zakażeń szpitalnych.

(dowód: akta kontroli str. 607-609)

4.5. Spółka nie przechodziła procesu akredytowania prowadzonego przez Centrum Monitorowania Jakości i nie posiada certyfikatu jakości.

(dowód: akta kontroli str. 597-600)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷⁵, wnosi o:

- 1) kontynuowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji finansowej Spółki;
- 2) podjęcie efektywnych działań marketingowych dotyczących udzielania odpłatnych świadczeń zdrowotnych, w celu zwiększenia przychodów z działalności operacyjnej Spółki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Prezesa Zarządu Spółki, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni

⁷¹ Przedmiotem tych skarg było: zarzuty wobec lekarza przyjmującego pacjenta, pobicia pacjenta w trakcie zajęć szkolnych, nieprzyjęcia pacjenta do szpitala, braku dozoru w Oddziale Zamkniętym, pomówienia pacjenta o kradzież.

⁷² Zarządzenie nr 59/2008 z 23 września 2008 r. wydane na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. Nr 126, poz. 1384).

⁷³ Zarządzenie nr 34/2012 z 5 grudnia 2012 r. wydane na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. Nr 234, poz. 1570 ze zm.)

⁷⁴ Aktualnie działa zespół powołany zarządzeniem nr 33/2012 Prezesa MCN z 19 grudnia 2012 r.

⁷⁵ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 21 sierpnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Witold Markiewicz
główny specjalista k.p.